

בית הכנסת תלמידי ישיבת פוניבז' (צעירים)

רח' האדמו"ר מצאנז 10

בני ברק

.....
שיעורים ממורנו ורבינו

מרא דאתרא דשכונת "אדמור מצאנז-והסביבה"

מורנו הגאון ר' יו"ט זנגר שליט"א

פרשת צו – תשפ"ב

התוכן:

1. "פטירת מרן שר התורה רשכבה"ג רבינו מרן הגר"ח קנייבסקי זיע"א" – בעניני "קריעה", ו"חידושים במשנתו" (ליל שבת קודש "צו") – עמוד 2.
2. דיני משלוח מנות למי שאינו נוהג באותו יום פורים – עמוד 7

ניתן לצפות ולהוריד את כל שיעורי מרן הרב שליט"א

באתרנו: <http://pninim.co.il/>

תחת הלינק: [שיעורי הגאון רבי יום טוב זנגר](#)

לעילוי נשמת

מרן שר התורה הגאון הגדול

ר' שמריהו יוסף חיים קניבסקי זצוקלה"ה

נלב"ע ט"ז אדר ב' תשפ"ב

ת.נ.צ.ב.ה.

בית הכנסת תלמידי ישיבת פוניבז' (צעירים)

רח' האדמו"ר מצאנז 10

בני ברק

שיעור ממורנו הגאון ר' יו"ט זנגר שליט"א**ליל ש"ק פ' צו תשפ"ב****בענין קריעה על גדול הדור שנפטר**

בפטירת גדול הדור זצוק"ל, יש להסתפק כמה ספיקות בענין קריעה כדלהלן: א. מה גדר החיוב קריעה, והאם יש חיוב או שראוי לעשות כן, או שהוא רק בגדר הנהגה טובה. ב. אם קורעים, האם צריך לקרוע מיד כששומע הבשורה, או שמא בעת ההספדים שהוא יותר שעת חימום. ג. האם קורעים כל בגדיו עד שיגלה את לבו, או רק בגד אחד כגון החולצה, ובאיזה צד צריך לקרוע. ד. האם קורע הבגד ע"י עצמו, או שמא עדיף שמי שהוא אחר יקרע את בגדו. ה. האם חייב להמשיך ללבוש את הבגד אחרי הקריעה עד אחרי הלוייה, או שמא יכול להורידו מיד אחרי הקריעה. ו. האם גם נשים צריכות או ראוי להן לקרוע. ז. האם בחור יכול לקרוע את בגדו בלי רשות מההורים.

שיטת השו"ע בגדר חכם שקורעין עליו

כ' בשו"ע (ווי"ד סי' ש"מ סי"ז) על חכם ועל תלמיד חכם ששואלין אותו דבר הלכה בכל מקום ואומרה, קורעין עליו אפילו לאחר קבורה ביום שמועה, אם הוא תוך ל' יום, וקורע עליו בשעת הספדו (לא קרע ביום שמועה, וכבר עבר זמן הספדו ולא קרע, שוב אינו קורע), וקורעין עליו עד שמגלין את לבם, וכבר נהגו תלמידי חכמים בכל מקום לקרוע זה על זה טפח, אע"פ שהם שוים ואין אחד מהם מלמד את חברו. הרמ"א הוסיף, וי"א שאין קורעין על חכם אא"כ הוא רבו, או שידעין משמועותיו שחידש דהיינו רבו, וכן נהגו להקל במדינות אלו.

תמיהת הש"ך על מנהג העולם

כ' הש"ך (שם סק"י) וז"ל אני תמה שלא נהגו לקרוע אפילו על חכם שידעין משמועותיו שחידש, ואפילו על גדול ממנו, ואין להם על מה שיסמוכו, ואולי ס"ל דלא נקרא ת"ח אלא שידע דבר הלכה בכל מקום, ואפילו במסכת כלה כדאיתא בש"ס (שבת קי"ד.), וכבר כ' האגודה (פ"ק דחולין סי' כ"ג) דעתה בעוונתו אין ת"ח, דהא אין יודע אפילו במסכת כלה עכ"ל, והביאו מהרי"ל (סי' ס"ז) ומהרי"ו (סי' קס"ג) בתשובותיהם וצ"ע עכ"ל. והנה במהרי"ל שם הוסיף על מש"כ הש"ך, וז"ל ומה אם בעל האגודה שהיה סוף אלף החמישי כ"כ, אנו על אחת כמה וכמה עכ"ל.

הח"א (בהקדמה לספרו זכרו תורת משה, עמוד כ"ח ד"ה ובתשובת מהרי"ל) הוסיף על דברי המהרי"ל, קל וחומר בן בנו של קל וחומר, מימות מהרי"ל עד זמננו כל שכן שאין אדם יכול להתפאר בתורתו כו', ואינו אפילו כטיפה מן הים (וע"ע בחכמת אדם כלל קנ"ב סי"ה דמבואר מדבריו, וממה שציין להני סעיפים בשו"ע דס"ל הכי ע"ש), ומ"מ הוסיף, שכתבו הפוסקים שכל הדברים לא נאמרו אלא על הרוב וכמעט כולם, אבל יזדמן

לעתים וזמנים רחוקים, שהרי אנו זכינו לראות בעינינו מחותני אדונינו מרנא ורבנא גאון ישראל וקדושו רבי אליהו חסיד (הגרי"א ז"ל). והנה לפי דבריו, אפשר י"ל דגם בזמננו שזכינו לגדול הדור כזה, שכל רז לא אניס ליה ממש, שיש חיוב קריעה, ובפרט שמבואר בשו"ת מהר"ם מינץ (סי' צ"ט) שהגדר של גדולי הדור בזה, הוא שרוב העולם מחזיקים אותם לכך, אף אם לא מחזיקים כן מעצמם.

קריעה על גדול הדור כרבו מובהק

כ' השו"ע (יו"ד סי' רמ"ד סי"י) לגבי החיוב קימה בפני רבו, וז"ל אם הוא מופלג בחכמה, אפילו אינו רבו, דינו כרבו מובהק (מי שהוא גדול הדור ומפורסם בדורו בכך נקרא מופלג בחכמה) עכ"ל, ולפי"ז צריך לקרוע על גדול הדור, דהרי מבואר בשו"ע (שם סי' ש"מ סי"ח) שצריך לקרוע על רבו מובהק. הגשר החיים (עמוד נ"ו אות ה') כ' דכל מי שמרגיש צער בנפשו על שמועת פטירת ת"ח מצויין או רבו, ומכש"כ על גדול מגדולי הדור, והרי זה אצלו שמועה רעה – מברך "דיין האמת" בשם ומלכות, ויקיים מצות קריעה. וכעין זה כ' בחוט שני (ענינים שונים עמוד ש"צ), דא"א לחייב את כולם לקרוע, ומי שמרגיש שצריך לקרוע יש לזה מקום, ומי שקורע על חכם, סגי לקרוע בשולי הבגד כמש"כ הרמ"א (סי' ש"מ סי"ב) לגבי קריעה על שאר מתים שאינו מתאבל עליהם.

בארחות רבינו (ח"ד עמוד צ"ט) מובא, שבפטירת מרן הגרי"ז מבריסק זצ"ל, מרן הקה"י זצ"ל הורה למרן הגר"ח"ק זצ"ל לקרוע בגדו העליון כנגד לבו בשמאלו ובברכה, והסביר לו משום שהוא גדול הדור, אבל לבחור שאביו מקפיד שלא יקרע את בגדיו, הורה מרן הקה"י זצ"ל שיקרע את כותנתו במקום שאינה מגולה, והמעיל מכסהו. עוד מובא שם, שמרן הקה"י זצ"ל קרע קריעה כששמע שמרן הגאון מטשעבין זצ"ל נפטר.

בפטירת מרן רה"י הגר"א"מ שך זצ"ל, שאלו את מרן הגרי"ש"א זצ"ל אם כולם חייבים לקרוע, ולא רצה לחייב את כולם, ורק התלמידים ששמעו שיעורים ממנו, רצוי שיקרעו, אבל לא רצה לחייבם משום שמבואר בשו"ת דברי חיים (ח"ב או"ח סי' ו') שאין בימינו רבו מובהק (ציוני הלכה על ה' אבילות עמוד ק"ו).

מקום הקריעה

בענין מקום הקריעה, השו"ע (יו"ד סי' ש"מ סי"ח) מביא שתי דעות, אם צריך לקרוע כל בגדיו עד שמגלה את לבו, או שאינו קורע אלא טפח, אבל הרמ"א (שם סי"ב) כ' דנהגו להקל לקרוע בשולי הבגד כשקורעין על שאר מתים שאינן מתאבלין עליהם, והערוה"ש (שם סכ"ב) כתב, דאע"פ שעכשיו נוהגים להקל ואין קורעין אפילו על חכם, מ"מ המדקדקים קורעים בשולי הבגד, ויכולים לאחותה מיד. ולמעשה המנהג להקל לקרוע בשולי הבגד (וכן נקט בחוט שני - ענינים שונים עמוד ש"צ), ויש מחמירים לקרוע למעלה כדין אבל (נטעי גבריאל ה' אבילות ח"א פני"ג סי"ד), ומרן הגרי"ש"א זצ"ל פסק דאע"פ שיש ענין אם רק קורע בשולי הבגד, אבל תלמידים שקורעים, יקרעו דווקא למעלה בבגד, ולא בשולי הבגד (בציוני הלכה על ה' אבילות עמוד ק"ח), ולכאורה אין לחלק בין קריעת תלמידים על רבם לקריעה על גדול הדור.

כמה צריך לקרוע ובאיזה צד קורע

כ' בשו"ע הנ"ל שנוהגין לקרוע טפח, והט"ז (שם סק"ו) הביא שנוהגים לקרוע בצד שמאל על אביו ואמו, ובצד ימין על כל שאר קרובים, וכיון שדינו של גדול הדור הוא לכל הפחות כמו רבו מובהק, א"כ דינו כאביו שצריך לקרוע בצד שמאל, כמבואר ברמב"ם (ה' אבילות פ"ט ה"ה) שדין קריעה על רבו הוא כמו הקריעה על אביו ואמו, דהרי אלישע צעק אחרי אליהו "אבי אבי רכב ישראל ופרשיו".

האם קורע את בגדו בעצמו או שמא עדיף ע"י אחר

כ' הפת"ש (יו"ד סי' ש"מ סק"א) בשם הברכי יוסף, כל קריעה טוב שתהיה על ידי אחר דמתבייש ממנו, ואיכא עגמת נפש טפי שאחר קורע כסותו, והוא שותק ומקבל עליו דינו יתברך. אבל הערוה"ש (שם סי"ב) כ' דמשמעות הפוסקים הוא שהאבל יקרע בעצמו משום דמצוה בו יותר מבשלוחו, ולמעשה כ'

הגשר החיים (ח"א עמוד ס') שהמנהג הוא שאחד מהח"ק מתחיל לקרוע, והאבל ממשיך את הקריעה, ואז יוצא ידי שניהם.

זמן הקריעה

בשו"ע (יו"ד סי' של"ט ס"ג) מבואר שקורעים ומברכים "דיין האמת" בשעת יציאת נשמה, אבל הגשר החיים (ח"א עמוד נ"ו) כ' שהמנהג בא"י ובהרבה קהלות בחו"ל, שהאבלים קורעים ומברכים הברכה קודם שמוציאים את המת מן הבית (וע"ש שהביא מקורות למנהג זה).

ברכת "דיין האמת"

הפוסקים דנו אם תלמיד מברך ברכת "דיין האמת" על השמועה שרבו נפטר, וכמו"כ על פטירת גדול הדור. כ' המ"ב (סי' רכ"ג סק"ח) על ת"ח שמת שצריך בודאי להתאונן ולהתמרמר על פטירתו בודאי יברך הברכה בשם ומלכות, והגשר החיים (עמוד נ"ו אות ה') כ' דכל מי שמרגיש צער בנפשו על שמועת פטירת ת"ח מצויין או רבו, ומכש"כ על גדול מגדולי הדור, והרי זה אצלו שמועה רעה – מברך "דיין האמת" בשם ומלכות, וגם מרן הגריש"א זצ"ל פסק שהכל תלוי בהרגשה (ציוני הלכה על ה' אבילות עמוד ק"ז), ונראה דאין זה סתירה לדברי המ"ב, דגם הוא כ' שיברך דווקא אם הוא "מתאונן ומתמרמר" על פטירתו.

הנהגת מרן החזו"א זצ"ל בפטירת מרן החפץ חיים זצ"ל והברכת שמואל זצ"ל

מרן החזו"א זצ"ל קרע את בגדו כששמע שמרן הגרח"ע זצ"ל נפטר, וכמו"כ על מרן בעל הברכת שמואל זצ"ל (מעשה איש ח"ב עמוד כ"ו), ואמנם אין להביא ראיי' משם שיש חיוב לעשות כן, אבל מזה רואים הנהגת מרן החזו"א זצ"ל.

הוראת מרן הגר"ח קניבסקי זצוק"ל בענין קריעה על פטירת גדול הדור

אחרי פטירת מרן הגריש"א זצ"ל, נשאל מרן הגר"ח קניבסקי זצוק"ל האם היה חיוב קריעה, וענה שהוא קרע את בגדו על פטירת מרן הגריש"א זצ"ל, לא רק מדין גדול הדור, אלא גם מדין רבו, והסביר דכאשר מרן החזו"א איש זצוק"ל היה חי עמנו, הכל שאלתי את פיו, וכאשר הוא נפטר, שאלתי את פי אבא זצוק"ל, אבל אבא היה שולח אותי רבות לשאול את פי מורי חמי, ולימים השאלות וההכרעות כמו גם ההלכות שאלתי את מורי חמי זצוק"ל. כאשר שהיתי בירושלים אחרי פטירת מרן החזו"א איש זצוק"ל, שאלתי את פיו רבות, והתנהגתי על פיו, וממילא יש לו כלפי דין רב, מלבד ההלכה והדין של גדול הדור (דברי ש"ח עמוד מ'). ומרן הגרא"ל שטיינמן זצ"ל ג"כ פסק בהלוייה של מרן הגרא"מ שך זצ"ל שצריך לקרוע על גדול הדור שנפטר (צדיק כתמר יפרח עמוד י"ג).

גדר גדול הדור

בשו"ת וישב משה (ח"א סי' קכ"ב) כ' דאע"פ שהמהרי"ל ומהרי"ו הנ"ל ס"ל דאין לנו בימינו גדר של ת"ח לגבי חיוב קריעה, מ"מ גדול הדור מופלג בחכמה שאני, כמש"כ המהרי"ל בהדיא, והכי קיי"ל בשו"ע בהל' פסח (סי' תע"ב ס"ה) דת"ח מופלג בדורו, אע"פ שלא למד ממנו כלום, חשוב כרבו, וא"צ הסיבה בפניו בליל הסדר, והד"מ (שם סק"ג) כתב ע"ז, וכש"כ אם החכם נחשב לגדול הדור, דהרי הוא כרבו לכל דבר, והוא לשון התרומת הדשן (סי' קל"ח) שהביא ראיי' דאפילו אם לא למד כלום מלפניו, חשוב כרבו, דהרי שנינו בברכות (ל"א) שעלי הכהן אמר לשמואל שהוא מורה הלכה בפני רבו, וכתבו תוס' דגדול הדור הוה, וסיים הא קמן דחשוב כרבו מובהק, וחייב מיתה על הוראתו בפניו.

סיכום לדינא

תבנא לדינא, נחלקו הפוסקים בענין הגדר של חכם שהוא גדול הדור, ולמעשה אע"פ שהחכמת אדם פסק דאין חכם כזה בזמנינו, מ"מ הוסיף שיש יוצאים מן הכלל, כגון רבינו הגר"א ז"ל, ומרן הקה"י זצ"ל פסק הכי בפטירת מרן הגרי"ז והרב מטשעבין זצ"ל, ומרן הגרא"ל שטיינמן זצ"ל פסק הכי בפטירת מרן הגרא"מ שך זצ"ל, ומרן הגר"ח קניבסקי זצ"ל פסק הכי על פטירת מרן הגריש"א

זצ"ל. אמנם מרן הגריש"א זצ"ל פסק שאין חיוב, ומ"מ רצוי וראוי שהתלמידים יקרעו (לא הבאנו הנהגות של גדולי הדור זצ"ל שקרעו על גדולים, דשמא זה היה הנהגה שלהם לעצמן).

רוב פוסקים ס"ל, שאם קורעים, יקרעו בשולי הבגד, ומ"מ מרן הגריש"א זצ"ל ס"ל שהתלמידים יקרעו בראש הבגד, ואז יש לקרוע טפח בעצמו בצד שמאל של הבגד. זמן הקריעה הוא בזמן הלוייה, בפרט בשעת חימום.

א"צ לקרוע כל בגדיו עד לבו, אלא החולצה, ויוריד החליפה לפני שקורעה. נחלקו הפוסקים אם יכול להורידה מיד אחרי הקריעה, או שצריך ללבושה כל זמן הלוייה, ולמעשה המנהג בכותל המערבי הוא להקל להורידה מיד אחרי הקריעה, וה"ה כאן. אסור לבחור לקרוע את בגדו בלי רשות ההורים. נשים לא נהגו לקרוע בפטירת גדול הדור.

מי שמרגיש צוער בנפשו על הפטירה של גדול הדור, והרי זה אצלו שמועה רעה – מברך "דיין האמת" בשם ומלכות.

ברכה על מצוה במחשבה – הפרשת תרו"מ וביטול חמץ

כ' הטור בהל' פסח (סי' תל"ו) וז"ל המפרש מיבשה לים או יוצא בשיירא, ואינו מניח בביתו מי שיבדוק.....אם דעתו לחזור בתוך הפסח, אפילו מראש השנה צריך לבער, ואם שכח ולא בדק, יבטל כשיגיע הפסח, ולענין הברכה, כתב בעל המנהיג אם הוא יודע שיש לו חמץ יברך על ביטול חמץ, ואם לאו לא יברך, ונראה שאפילו יודע שיש לו חמץ בביתו, אין צריך לברך כיון שעיקר הביטול בלבו, ואם מחשב בלבו לבטל סגי דלא מצינו ברכה על מחשבה שבלב, ואע"ג שנוהגין לומר "כל חמירא", לא מצינו שתקנו חכמים זה, אלא שנוגין כן עכ"ל. הרי מבואר בטור שאין מברכין על ביטול חמץ משום דלא מצינו ברכה על מחשבה שבלב, וכן נפסק להלכה בשו"ע (שם ס"ב).

שיטת הפוסקים אם תרומה חלה במחשבה בלב

המפריש תרומות ומעשרות במחשבה בלבד ללא דיבור, חלה הפרשתו מעיקר הדין, ולשיטת רוב הראשונים אפילו אם לא הפריש כלל, ג"כ חלה התרומה במחשבה, וכן משמע ברמב"ם (הל' תרומות פ"ד ה"ט"ז) שכתב וז"ל הפריש תרומה במחשבתו, ולא הוציא בשפתיו כלום, הרי זו תרומה שנאמר "ונחשב לכם תרומתכם, כדגן מן הגרן", במחשבה בלבד תהיה תרומה עכ"ל, ומשמע שמחשבה לבד מועילה אפילו ללא הפרשה בפועל, וכן הכריעו להלכה הגר"א (בשנות אליהו תרומות פ"ג מ"ח) והחזון איש (דמאי סי' ט"ו סק"ה, וערלה סי' ה' סק"ט) שתרומה חלה במחשבה בלבד בלא דיבור בלי מעשה הפרשה כלל.

ספיקת מרן החזו"א זצ"ל אם מברכין על הפרשת תרומה במחשבה

לפ"ז דן מרן החזון איש זצ"ל (שם) האם יכול לברך על הפרשתו במחשבה, או שמא צריך ללחוש את מילות ההפרשה בשפתיו, לפי שאין מברכים על מחשבה לחוד.

בשו"ת רע"א (מהדו"ק סי' כ"ט) הביא שהגר"י פיק זצ"ל הקשה מדוע מברכים על הפרשת תרומות ומעשרות כלל, דהלא מעיקר הדין חלה במחשבה, וכבר כתב הטור בהל' פסח (סי' תל"ו) שהטעם שאין מברכים על ביטול חמץ, הוא לפי שאין מברכים על דברים שבלב. בשו"ת רע"א (שם) הביא בשם הג"ר וואלף איגר שתי, הואיל וחכמים תיקנו להפריש תרומות ומעשרות בדיבור, שוב אין ההפרשה נחשבת כמצוה שעיקרה נעשית במחשבה, ולכן יש לברך עליו.

ראיית האור שמח שמברכין על הפרשה במחשבה

בדרך אמונה (הל' תרומות פ"ב ה"ט"ז בבה"ל ד"ה מברך) הביא את ספיקת מרן החזו"א זצ"ל, וציין שהאור שמח (הל' מילה פ"ג ה"ו) הביא ראייה מהרא"ש בע"ז (פ"ד סי' ט'), והכי מבואר גם בתוס' ר"י החסיד בברכות ל"ו. ד"ה הוה), שהוכיח מהסוגי' בחולין (ז). דשפיר מברכין על הפרשה במחשבה, דשנינו התם, שר' יהושע בן זרוז, גיסו של ר"מ, סיפר לרבי שר"מ אכל עלה של ירק בבית שאן בלי להפריש תרו"מ, ועפ"ז התיר רבי את כל בית שאן לאכול פירות וירקות בלי מעשר, גם כשידוע בוודאות שאינו מעושר. והקי' הגמ' שר'

מאיר רק אכל עלה, והוא אכילת עראי, ואינו חייב בתרו"מ גם בא"י, ותיי הגמ' שאכלה מאגודה, ותנן ירק הנאגד חייב משיאגד, והקי' הגמ' שמא שכח להפריש, ותיי הגמ' השתא בהמתן של צדיקים אין הקב"ה מביא תקלה על ידן, צדיקים עצמן לא כש"כ, והקי' הגמ' ודילמא הפריש על מה שאכל שלא מן המוקף, ותיי הגמ' דלא נחשדו חברים לתרום שלא מן המוקף, והקי' הגמ' דילמא נתן עיניו בצד זה ואכל בצד אחר, ותיי הגמ' חזי מאן גברא רבה קמסהיד עליה (פרש"י ראה כמה אדם גדול העיד עליו, דהיינו ר' יהושע, הואיל ובא להעיד על זאת, יפה כוון ודקדק בדבר אל נכון). ודייק הרא"ש, דלא משני דהא ראו שלא בירך, אלמא דמיירי בדמאי, דאין מברכין עליו, אבל מדבריו מוכח עכ"פ, דעל הפרשה במחשבה שפיר מברכין.

הוכחת הדרך אמונה שיכול לברך כשמפריש תרומה במחשבה

בדרך אמונה הוסיף, דיש להוכיח כן גם מהמשנה בתרומות (פ"א מ"א) דתנן אלם לא יתרום, ואמרו בירושלמי מפני הברכה, והוכיחו מכאן הראשונים (תוס' בגיטין ל"א. ד"ה במחשבה, ובמנחות נ"ה. ד"ה במחשבה, ובברכות נ"ט. ד"ה במחשבה) דאפשר לתרום במחשבה, ומתוסי' במנחות משמע דשייך לברך אע"פ שלא ידבר בהרמה, ומבואר שיכול לברך על המחשבה, דאי אין חיוב כלל לברך כשתורם במחשבה, למה אסור לאלם לתרום, הרי גם פיקח מותר לו לתרום בכה"ג בלי ברכה, ואין לומר דבאמת אסור לתרום במחשבה משום שמפקיע את הברכה, דא"כ למה תני אלם, ליתני כל אדם לא יתרום במחשבה משום שמפקיע את הברכה.

למה מברכין על הפרשת תרומה במחשבה ואין מברכין על ביטול חמץ במחשבה

לפ"ז צריך לבאר, מה הנ"מ בין הפרשת תרומה במחשבה שמברכין עליה, ובין ביטול חמץ שאין מברכין עליו. רע"א תי' (שם סוסי' ל'), דבתרומה כיון שעומד לעשות מעשה, דהיינו ליתנו לכהן, שפיר נחשב כמעשה, אע"פ שעכשיו אינו עושה מעשה, מ"מ מחשבתו לקראו בשם תרומה שסופו לבא לידי מעשה, נקרא מעשה, משא"כ בביטול חמץ בלב, דנגמר ונעשה הכל במחשבה. אבל בדרך אמונה (שם) הקי', דהרי מבואר בראשונים שיש ב' מצוות, הפרשת התרו"מ, ונתינתם לכהן וללוי, וא"כ מוכח שהפרשה אינה קשורה עם הנתינה. אחרים הקשו על רע"א, דלפי דבריו, אם כהן מפריש תרומה מטבלו, א"צ לברך כיון דלית ביה מעשה, דהרי אינו עומד ליתנו לכהן כיון שהוא יכול לאכלו בעצמו.

והנה מרן הגאב"ד דפונביז' זצ"ל הסביר הנ"מ בין הפרשת תרומה במחשבה לביטול חמץ, דבתרומה, ע"י מחשבתו חל חלות דבר בתרומה, וע"י המחשבה הפירות נעשים מופרשים, ולכן י"ל שהמחשבה פועלת חלות, והיא בגדר מעשה כמבואר בתוס' בקידושין (נ"ט). דמחשבה בתרומה היה יודע דכמעשה דמי ע"ש, וכיון שע"י מחשבתו הפירות נעשים מופרשים, א"כ שפיר הוי כגדרי מעשה משום החלות שבדבר, אבל בביטול חמץ, אם נימא שאינו בגדרי הפקר כשיטת תוס' בפסחים (ד:), אלא כיון שאינו רוצה החמץ, אינו מחשיבו, וע"ז חל הביטול, א"כ מובן היטב שאין כאן חלות כלל שחל ע"י מחשבתו, ואינו אלא ביטול בלב גרידא, וממילא מובן למה אין מברכין, דהוי רק דברים שבלב, וכעין זה מבואר בצמח דוד על רע"א ובאשר לשלמה (ח"ג סי' י"ח).

מדוע אין מברכין שהחיינו בשריפת חמץ

הפוסקים דנו למה אין מברכים שהחיינו על שריפת חמץ, דהרי היא מצוה שבאה מזמן לזמן. בנחל איתן (סי' ה' ס"ב) כ' מרן הגר"ח קניבסקי זצ"ל, שיש די מצוות בעגלה ערופה. א. מצות מדידה. ב. מצות עריפה. ג. מצות רחיצת ידים. ד. מצות אמירת הפרשה, וצריך לברך על כל אחד ואחד, אבל א"צ לברך שהחיינו.

בנחל איתן (שם סק"ח) הסביר, דהסיבה למה א"צ לברך שהחיינו, היא לפי המבואר בתוס' בסוכה (מ"ו. ד"ה העושה), שלא תקנו שהחיינו אלא על מצוה שיש בה שמחה, וכ"כ הרז"ה והר"ן סוף פסחים, וכ"כ האבודרהם (שער ג'), וז"ל והטעם הנכון בעיני, הוא מה שכתוב בתשובות הגאונים, שאין מברכין אלא על דבר שיש בו שמחה והנאה לגוף, והכי אמרינן בתוספתא דברכות (פ"ה הכ"ג) "ההולך להפריש תרומות, מברך שהחיינו", והיינו משום שהוא שמח ונהנה מאסיפת פירותיו, וכן מברכין שהחיינו על מקרא מגילה ונר חנוכה שהם לשמחה, דחס רחמנא עלן ופרוקינן, וכן נטילת לולב יש בו שמחה והנאה לגוף

שמריח ריח טוב, וכן תקיעת שופר יש בו שמחה לפי שבתקיעת שופר יעלה זכרונינו לפניו לטובה (כדאמרינן בר"ה ט"ז.), וכן על פדיון הבן יש בו שמחה שיצא בנו מכלל נפל. אבל בדיקת חמץ אין בו שמחה והנאת הגוף, אבל מצטער הוא באיבוד חמצו הנשאר לו ובשריפתו, וספה"ע ג"כ אין בה שמחה והנאת הגוף בזה"ז, ומה"ט אין מברכין שהחיינו על המילה משום דאיכא צערא דינוקא עכ"ל.

אבל מרן הגר"ח זצ"ל הקשה בנחל איתן שם, מהמבואר בברכות (ל"ח): דהמקריב מנחה מברך שהחיינו, ומאי הנאת הגוף איכא לפמש"כ הרמב"ם (הל' תמידין ומוספין פ"ז הי"ח) דמיירי במנחה הראשונה מהחדש, ותי"ד זצ"ל משום שהיא מתרת החדש וע"ש מה שנו"נ בזה.

שוב העיר דבעגלה ערופה לא שייך לברך שהחיינו כיון דאתיא על פורענות, ומה"ט אע"פ שמברכים שהחיינו בקריאת כל המגילות, בפורים ופסח ושבועות וסוכות, מ"מ אין מברכין שהחיינו על מגילת איכה בת"ב, משום שבא על פורעניות. והוסיף להסתפק, לפי המבואר בתוספתא דברכות (פ"ה) דהמקריב זבחים ומנחות מברך שהחיינו, האם מברכים שהחיינו גם על הקרבת חטאת ואשם ומנחת חוטא, כיון שהם באים על חטא, וכתב דאפשר הכהן מברך על העבודה, ואין לו נ"מ אם זה חטאת ואשם או מנחת חוטא, או זבח ומנחה אחרת, משא"כ בעגלה ערופה שהברכה מיוחדת על פורענות, אבל לפי חילוק זה, שוב א"א ללמוד שמברכין ברכת המצוות בעגלה ערופה ממה שמברכין על המצוה של זבחים ומנחות (ע"ש בנחל איתן סק"א), ונשאר בצ"ע.

לעילוי נשמת

בס"ד

מרן שר התורה הגאון הגדול

ר' שמריהו יוסף חיים קניבסקי זצוקלה"ה

נלבי"ע ט"ז אדר ב' תשפ"ב

ת.נ.צ.ב.ה.

בית הכנסת תלמידי ישיבת פוניבז' (צעירים)

רח"ה האדמו"ר מצאנז 10

בני ברק

.....

שיעור ממורנו הגאון ר' יו"ט זנגר שליט"א

ש"ק פ' צו תשפ"ב

לשלוח משלוח מנות למי שאינו נוהג פורים באותו יום בבני ברק

כידוע שבבני ברק יש אנשים שנוהגים כל דיני פורים גם בט"ו אדר כמנהג מרן החזו"א זצ"ל, ויש אנשים שאינם מחמירים כלל, ויש להסתפק, האם ראובן שנוהג דיני פורים בט"ו אדר בבני ברק, יכול לשלוח משלוח מנות לשמעון שאינו נוהג פורים, ואמנם לפי הטעם של משלו"מ כדי להרבות אהבה ואחווה ושלוש ורעות, הלא מקיים את המצוה בכל אופן, אבל לשיטת מרן החזו"א זצ"ל, כדי לקיים המצוה של פורים צריך לשלוח למי שחייב בו ביום, ולכן לא התיר לאסוף מתנות לאביונים בבני ברק, ולמוסרו לעניים בירושלים בט"ו. כמו"כ יש להסתפק במקומות הללו, אם שמעון יכול לקרא את המגילה בבני ברק כדי להוציא את ראובן בט"ו, כאשר שמעון אינו נוהג פורים באותו יום כלל.

האם המחמיר בדבר יכול לבקש ממי שמיקל בדבר לעשותו בשבילו

והנה כבר דנו הפוסקים, האם מי שמחמיר בדבר יכול לבקש ממי שמיקל בדבר לעשותו עבורו, כגון א. מי שאינו מטלטל ברחוב בשבת גם במקום שיש שם עירוב, משום שהוא מחמיר ואינו סומך על העירוב, האם יכול לבקש ממי שמיקל ומטלטל, שיטלטל עבורו. ב. מי שמקפיד שלא לפתוח הפקקים שבבקבוקי שתיה בשבת משום חשש מחתך, האם יכול לבקש מחבירו שמיקל בזה שיפתחם עבורו. ג. מי שנוהג שאינו עושה מלאכות במוצש"ק עד זמן ר"ת, האם יכול לבקש מהמיקל בזה לעשות מלאכה עבורו. ד. כהן שאינו יכול להכנס לביתו משום שיש שם מת ר"ל, האם מותר לו לבקש מישראל להכנס לבנין כדי להביא לו דברים משם. ה. האם בן חו"ל יכול לבקש מבן א"י לעשות מלאכה עבורו ביו"ט שני של גלויות בא"י (ע' מש"כ באריכות בזה בשיעור של ש"ק שלח לך תשע"ו). אבל הנדון שלנו הוא שאלה אחרת לגמרי, האם יכול "לצאת ידי חובתו" ממי שאינו נוהג הנהגה זו, כגון ליתן לו משלוח מנות או לשמוע המגילה ממנו בבני ברק בשושן פורים.

לשמוע הבדלה ממי שמבדיל על שכר שהוא "חדש"

הבה"ל (סי' רצ"ו ס"ב סוד"ה אם הוא) הביא פמ"ג שדן במי שאין לו יין, ואין על מה להבדיל במוצש"ק רק בשכר שהוא "חדש", והוא סובר שאסור לשתותו, וז"ל איך יבדיל ויברך עליו, דלדעתו אסור, ואיך יברך עליו וליתן לאחרים לשתות, על כן ישמע מאחרים עכ"ל. זאת אומרת, שהפמ"ג נקט דאע"פ שהשומע ס"ל דאסור לשתות שכר של "חדש" בחו"ל, מ"מ שפיר יי"ח כששומע הבדלה ממי שמבדיל על שכר זה כיון שהוא מיקל בדבר. והקי' עליו הבה"ל דאם הוא חושש לעצמו שכוס זה הוא כוס של איסור, א"כ היאך יי"ח הבדלה במה שאחר מברך עליו, אא"כ נאמר שקיבל ע"ע להזהר מחדש רק בתורת חומרא ולא בתורת איסור.

והנה ראיתי מי שנסתפק בביאור ספיקת הפמ"ג, האם כוונתו לומר, היאך יתן לאחר, דהרי יש בזה משום לפני"ע, או שמא ספיקתו הוא, היאך יברך שהנ"ב, דכיון דלגביו הוא איסור ואין מברכין על דבר איסור, א"כ אינו יכול לברך גם בשביל אחרים, ואע"פ שאין כאן לפני"ע, מ"מ א"א לברך על דבר שלשיטתו אסור לשתותו, אבל לענ"ד המעיין בפמ"ג (א"א סי' רצ"ט סק"י) יראה תוספת בדבריו, שהבה"ל לא העתיק, ומשמע שמצדד דיש כאן איסור משום לפני"ע.

קידוש על יין שהוא שמור ונעבד בשביעית

לפ"ז דנו הפוסקים (ע' שש"כ פמ"ז הערה פ"ח) במי שנזהר משתיית יין שלדעתו יש בו איסור, כמו בין של שביעית הבא מן המשומר והנעבד, האם יכול לצאת יד"ח במה ששומע קידוש מאחרים שאינם נזהרים, והם מכוונים להוציא, וכתב דלפי מש"כ הבה"ל, מי שנזהר מלשתות יין שהוא משומר, רק לחומרא, שפיר יי"ח כששומע קידוש ממי שמיקל בדבר, אבל אם הוא סובר ששומר ונעבד אסור מעיקר הדין, א"כ אינו יי"ח.

והוסיף בשש"כ דאין להוכיח שיש להקל לפמש"כ הרמ"א בהל' קידוש (סי' ער"ב ס"ט), דמי שאינו שותה יין משום נדר, יכול לקדש עליו וישתו אחרים המסובין עמו, או שישמע קידוש מאחרים אע"פ שהוא בעצמו אינו יכול לשתות היין, דשאני התם דעצם היין הוא מותר, אלא שהוא אסור לשתותו משום נדרו, והרי יכול להתיר את נדרו ולשתות מן היין, ולכן קיל טפי, משא"כ בנד"ד.

והביא ששמע מהגרשז"א זצ"ל, דאם הוא בעצמו אינו יודע להכריע, רק שמחמיר ע"ע לחוש לדעת האוסרים, כמו שמותר ליתן יין כזה למי שאינו מחמיר, ולא יעבור ב"לפני עור", וגם חייב לענות אמן על ברכתו, ה"ה נמי שיי"ח קידוש. עוד הוסיף מרן הגרשז"א זצ"ל, דמש"כ הרמ"א דהנודר מן היין יכול לצאת י"ח ממה ששומע מאחרים, אין הטעם משום שיכול להשאל על נדרו, אלא משום שהיין הוא היתר גמור למקדש, והביא ראיי מהבה"ל הנ"ל בענין שמיעת הבדלה ממי שמבדיל על יין של חדש,

ולכאורה יש לדמותו לישראל שיי"ח כששומע קידוש מכהן המקדש על יין של תרומה, אע"פ שהתרומה אסורה לישראל.

לפ"ז בנד"ד, מי שנוהג איסור בשמור ונעבד, לא משום שסובר שהדין כן, אלא משום שאינו יודע להכריע, או שמחמיר כשיטת המחמירים, מותר לו לכתחילה לצאת מצות קידוש והבדלה ממי שאינו מחמיר בשמור ונעבד, וגם מותר לו לענות אמן על ברכתו, אבל אם הוא נוהג איסור בשמור ונעבד משום שסובר דהלכה היא כשיטת המחמירים בזה, אינו יוצא י"ח קידוש והבדלה ששומע ממי שמיקל בדבר, וגם לא יענה אמן על ברכתיו, וגם אסור ליתן לו יין כזה לברך או לקדש עליו.

עירוב במאכל שיש עליו איסור חדש

כיסוד הזה כ' המ"ב בהל' עירובין (סי' שפ"ו סקמ"ז) לגבי עשיית עירוב על מאכל שיש בו איסור "חדש" בחו"ל, דאם הוא נוהג בו איסור משום שחושש לשיטת הפוסקים ש"חדש" אסור בחו"ל מעיקר הדין, א"כ אסור לו לערב ולהשתתף בו, משום שאין המאכל ראוי לאכילה מבחינתו, אבל אם הוא נמנע מלאכלו רק מחמת חומרא, מותר לו לערב ולהשתתף בו.

כבוד אורח בחו"ל לברך ברכת המוציא בשבת והוא נזהר מלאכול "חדש"

מעשה שהיה באדם שנתארח בחו"ל אצל משפחה שאינם נזהרים באיסור חדש, והיה בדעתו שלא לאכול מפתם, מכיון שהוא נוהג איסור בדבר, אלא שכשהסבו לסעודה כיבדוהו לברך ברכת המוציא בקול רם, ולהוציא את כל המסובים בברכתו, והסתפק האם נכון הדבר שמשום כבודו של בעה"ב יאכל מן הפת, אע"פ שהוא נזהר תמיד מאיסור חדש. כדי לדון בשאלה זו, יש להקדים הגדר של "חדש" בחו"ל, והאם יש מקום להקל באורח.

כתב השו"ע (סי' תפ"ט ס"י) אסור לאכול חדש אף בזמן הזה, וכתב המ"ב (סקמ"ה) וז"ל רוב העולם אין נזהרין כלל באיסור חדש, ויש שלמדו עליהם זכות לפי שהוא דבר קשה להיות זהיר בזה, ולכן סומכין מפני הדחק על מקצת הראשונים שסוברין שחדש בחו"ל אינה אלא מדברי סופרים (יש לציין שהכה"ח ס"ק קי"א כ' שאין זה אלא באכילת רשות, אבל באכילת מצה יש להחמיר, כיון שזו מצוה הבאה בעבירה, ואין יוצאים ידי חובת מצה בזה), שגזרו משום ארץ ישראל, ולא גזרו אלא במקומות הסמוכין לארץ ישראל כגון מצרים ובבל, ויש שלמדו עליהם זכות שסוברין שחדש אינו נוהג אלא בתבואה של ישראל, אבל לא בשל עכו"ם. והנה אף שאין בידינו למחות ביד המקילין, מ"מ כל בעל נפש לא יסמוך על התירים הללו, ויחמיר לעצמו בכל מה שאפשר לו, כי להרבה גדולי הראשונים הוא איסור דאורייתא בכל גווני עכ"ל.

עוד מבואר בשו"ע בהל' בציעת הפת (סי' קס"ח ס"ה), אם נמצא על השלחן פת עכו"ם שהיא נקיה, ופת קיבר של ישראל, ובעל הבית נזהר מפת עכו"ם, וישראל שאינו נזהר בכך מיסב עמו על השלחן, כיון דמצוה מוטלת על בעל הבית לבצוע ולהוציא את אחרים בברכתו (דאחז"ל בעה"ב בוצע כדי שיבצע בעין יפה), צריך לבצוע על היפה של עכו"ם, וכיון שהותר לבצוע, הותר לכל הסעודה, וכ"כ בשו"ע בהל' פת עכו"ם (יו"ד סי' קי"ב ס"ג). ולפ"ז יש מקום לומר גם להיפך, דמותר לאורח שמחמיר בדבר, לאכול פת עכו"ם משום כבודו של בעה"ב, אפילו אם דרכו להזהר בזה תמיד, ולפ"ז יש לדון אם אפשר לדמות "חדש" לפת עכו"ם, דכמו שיש להקל בפת עכו"ם כשיש אורח, ה"ה דיש להקל ב"חדש". אבל נראה דיש מקום גדול לחלק ביניהם, דהרי פת עכו"ם הוא רק איסור דרבנן, משא"כ בחדש דיש שיטות בראשונים שאסור מה"ת, וא"כ יש מקום לומר שלא יקל בדבר, ובכל זאת אפשר יש להקל משום כבוד הבריות, אבל לענ"ד נראה דמותר לו לומר למארח שהוא מחמיר באיסור "חדש", וא"צ להתבייש מזה, בפרט אחרי מש"כ המ"ב הנ"ל.

ביאור שיטת הפמ"ג שהתיר לצאת קידוש ביין של חדש בחו"ל

והנה צריך לבאר את הקולא של הפמ"ג שהיקל לשמוע הבדלה ממי שהבדיל על שכר מחו"ל שהוא חדש, דלגבי השומע לא שייך לדון מצד מהבב"ע, כיון דלשותה הוא מותר, וכמו"כ א"א לומר, כיון דלשומע הוא אסור, ממילא אינו בכלל יין, זה אינו, כיון דלמעשה הוא מותר למי שמבדיל עליו. ואפשר יש לבאר, שהבה"ל חולק על הפמ"ג, משום דס"ל דין של איסור באמת אין עליו שם יין, א"נ משום דס"ל דלגבי השומע הוי מהבב"ע. אבל הגר"א גנחובסקי זצ"ל העיר בשיטת הבה"ל, דאפילו אם נאמר שאינו ראוי לשתיה לשומע, מ"מ גם השומע מסכים שהוא ראוי לשתיה למבדיל, אעכ"ל דאם השומע ס"ל שהוא אסור א"כ לשיטתו הוא אסור לכו"ע.

גדרים בענין מצוה הבאה בעבירה

והנה יש פוסקים דס"ל בשופר של מודר הנאה, שאם תקע ואחר שמע ממנו, יצא ידי חובה, אע"פ שהתוקע עבר עבירה למ"ד מצוות ליהנות ניתנו, מ"מ השומע ממנו יצא כיון שהוא לא עבר עבירה, והיינו דכל פסול של מצוה הבאה בעבירה זהו רק שאינו יוצא ידי חובה במצוה שעשאה בעבירה, אבל אחר יכול לצאת, דסו"ס התוקע הוא בר חיובא, ואף שבמעשה תקיעה זו אין התוקע יי"ח, הרי זה כמו מי שיצא שמוציא מדין ערבות, כי החפצא לא נפסל, אבל להצד דמצוה הבאה בעבירה הוי פסול בחפצא לא יועיל מה שאחר יתקע כיון שהחפצא נפסל, ואין יכולים לצאת בו כלל (וע"ע באריכות בשלמי יוסף על ר"ה סי' פ"ד).

אמנם היה אפ"ל באופן אחר, דמצוה שהיא רק בשמיעה אין עליה פסול מצוה הבאה בעבירה, ולכן מי ששמע הבדלה אין בזה פסול של מצוה הבאה בעבירה. ואפשר לדון עוד גבי הבדלה, דאע"פ שהוא מקיים המצוה ע"י השמיעה, אבל באמת הוא צריך לעשות את כל המעשה הבדלה, אלא שע"י שומע כעונה נחשב כאילו הוא עושה גם ההבדלה, ולכך יש סברא יותר לפסול, כי הכל צריך להתייחס אליו, משא"כ בשופר דעיקר מצותה היא רק השמיעה, אמנם באמת גם בשופר צריך גם את התקיעה, וכמו שהוכיחו האחרונים מהא דבעינן תקיעה של בר חיובא להוציא, ובלא זה לא יצא, ועכ"ל שצריך לצאת גם בתקיעה בשביל השמיעה, אבל לא שצריך לעשות מעשה תקיעה ממש.

ובר מן דין מצינו בתשובות רבותינו האחרונים, שהאריכו טובא בדין מצוה הבאה בעבירה ביין של איסור שקידשו עליו, דיתכן לומר דכיון דגוף המצוה היא האמירה על כוס יין, ממילא הוי כתוקע בשופר גזול וכקורא ממגילה גזולה, דכיון דאין בקול דין גזל, ממילא ליכא בהו פסולא דמהבב"ע.

בחור בן ספרד בישיבה אשכנזית ששומע קידוש על יין שלשיטתו אין מברכין עליו בפה"ג

שוב ראיתי שרוצים לתלות שאלות הללו במחלוקת האחרונים בגדר שומע כעונה, אם שומע כעונה הוי שדיבור המשמיע מתייחס לשומע, וחשיב כמדבר, ומתייחס גם כאילו הוא קידש על יין של שמור ונעבד, ולדידיה הוי איסור, אבל אם נימא דבשומע כעונה סגי בשמיעה גרידא, יש לדון כיון שהשומע שמע הקידוש יצא יד"ח, כיון שלמשמיע היין כשר, ונ"מ טובא לגבי בחורי ישיבה בני ספרד שלומדים בישיבה של בני אשכנז, ועושים קידוש ביין הכשר לבני אשכנז ולא לבני ספרד, האם הבחורים בני ספרד יוצאים יד"ח קידוש, כיון שלהמקדש היין כשר, דאם נאמר דכל מעשיו של המשמיע השייכים למצוה מתייחסים לשומע, ה"ה הכא, היות ולמקדש חשיב כיון גמור הראוי לקידוש, וכל מעשיו מתייחסים לשומע, וגם להשומע חשיב כאילו שקידש על יין הראוי לקידוש. אבל לפי הצד השני, שדיבור המשמיע מתייחס לשומע, וחשיב כמקדש על היין, כיון שלשומע אין זה יין הכשר לקידוש, ודינו כמים, לא יי"ח קידוש, דהוי כמקדש על יין הפסול לדידיה (וע"י בבית מתתיהו ח"ב סי' ל"ה מש"כ בזה).

לשמוע המגילה בפרזים ממי שהוא בן כרך וכן להיפך

נחלקו הראשונים היאך בני הכפרים יי"ח המגילה ביי"א ויי"ב ויי"ג אדר, דאם היו צריכים להכנס לעיר ביום הכניסה, מי קרא המגילה להם, ולמעשה מבואר בירושלמי שכן עיר אינו מוציא בן כרך בט"ו, וכן נפסק להלכה במ"ב (סי' תרפ"ח סק"ח), ומאידך גיסא הירושלמי מסתפקת אם בן כרך יכול להוציא בן עיר ביי"ד, ולהלכה המ"ב (שם) הביא שיטת הפר"ח שאינו מוציא, ואח"כ הביא שיטת הפמ"ג שבדיעבד אם בן כרך קרא לבן י"ד ביי"ד יצא. לפ"ז נראה דבנד"ד, כיון שראובן ושמעון שניהם גרים בבני ברק, אלא שראובן מחמיר לנהוג פורים לחומרא בשושן פורים, ושמעון אינו מחמיר בזה, בודאי יי"ח אם שומע המגילה משמעון.

קלב"מ בתר המזיק או בתר הניזק

עוד הסתפק הגר"א גנחובסקי זצ"ל, מה הדין במי שהזיק כשעשה דבר דלדידיה הוא היתר גמור, כגון שהדליק אש במוצש"ק אחרי צאה"כ של הגאונים, ונשרף ביתו של הניזק, והניזק נוקט שהוא עדיין שבת כל זמן שלא הגיע צאה"כ לר"ת, דבכה"ג נמצא דלגבי הניזק, המזיק הדליק אש כשהוא עדיין שבת, וא"כ הוא פטור מדין קלב"מ. ויש להסתפק האם אזלינן בתר המזיק שהוא עשה את הפעולה, וא"כ חייב לשלם על הנזק, או דילמא אזלינן בתר הניזק, והרי לשיטתו המזיק הדליק את האש בשבת, וממילא הוא פטור מדין קלב"מ וצ"ע.

סיכום לדינא

מותר לראובן לשלוח משלוח מנות לשמעון בט"ו באדר כששניהם גרים בבני ברק, אע"פ ששמעון אינו נוהג כמנהג מרן החזו"א זצ"ל שנהג בו פורים לחומרא. כמו"כ מותר לשמעון לקרא את המגילה עבור ראובן בט"ו אדר.

השומע קידוש ממי שמקדש על יין, יי"ח אע"פ שהשומע מחמיר לא לשתותו והמקדש מיקל בדבר, אבל אם השומע אינו שותהו מעיקר הדין, אינו יי"ח.

אם כיבדו אורח לבצוע על לחם שהוא "חדש" ולהוציא כל המסובין, והאורח מחמיר שלא לאכול "חדש" בחו"ל, אינו ראוי שיברך עליו, כיון שהמ"ב כ' להרבה גדולי הראשונים הוא איסור דאורייתא.

בחור ישיבה בן ספרד שלומד בישיבה של בני אשכנז, השומע קידוש בישיבה, והם מקדשים על יין שלשיטת מרן הב"י ברכתו שהכל, בכל זאת יי"ח.